

EUROOPAN KESKUSPANKKI

PANKKIVALVONTA

Tarkastusopas:

paikalla tehtävät tarkastukset ja
sisäisen mallin tarkastukset

BANKENTOEZICHT

Heinäkuu 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Sisällys

Paikalla tehtävien tarkastusten ja sisäisen mallin tarkastusten suorittaminen	2
1 Yleiset tarkastusjärjestelyt	4
1.1 Merkittävien laitosten valvonnan organisointi	4
1.2 Tarkastuksista päättäminen	5
1.3 Tarkastusten tavoite	6
1.4 Tarkastusten riippumattomuus	7
1.5 Tarkastusryhmän päällikön rooli	7
1.6 Tarkastusryhmän kokoonpano	7
1.7 Yhteistyö	8
2 Tarkastusprosessi	9
2.1 Tarkastuksen vaiheet	9
2.2 Tarkastuksen keskeiset vaiheet	9
2.3 Tarkastuksen tulokset	14
3 Tarkastusperiaatteet	18
3.1 Valvonta- ja tarkastusvaltuudet	18
3.2 Tarkastusryhmän toimintatavat	19
3.3 Tarkastettavan yhteisön oikeudet ja valvojien odotukset	21
3.4 Tarkastuksen kielijärjestelyt	24

Paikalla tehtävien tarkastusten ja sisäisen mallin tarkastusten suorittaminen

Johdanto

YVM-asetuksen¹ nojalla Euroopan keskuspankki (EKP) voi valvontatehtäviensä hoidossa suorittaa valvontatoimia sekä valvottavien yhteisöjen tiloissa että muualla. Kummankinlaisia valvontatoimia tarvitaan, jotta valvottavien yhteisöjen liiketoiminnasta saadaan riittävän tarkka kuva ja sitä pystytään arvioimaan riittävän perusteellisesti. Valvottavien yhteisöjen tiloissa suoritettava valvonta muodostuu YVM-asetuksen artiklan 12 mukaisesti paikalla tehtävistä tarkastuksista tai sisäisen mallin tarkastuksista (jäljempänä ”**tarkastukset**”). Paikalla tehtävissä tarkastuksissa perehdytään yksityiskohtaisesti valvottavan yhteisön hallintoon sekä riskeihin ja riskienhallintaan. Sisäisen mallin tarkastuksissa puolestaan arvioidaan yksityiskohtaisesti sisäisiä malleja, joita yhteisö käyttää omia varoja koskevien vaatimusten laskennassa, sekä erityisesti malleissa käytettyjä menetelmiä, mallien soveltuvuutta, malleihin liittyviä riskejä ja niiden hallintaa sekä hallinnointia. Tarkastusten kohde, aikataulu ja resurssit määritetään ennalta, ja tarkastuksen päätteeksi laaditaan tarkastusraportti, jossa eritellään tarkastushavainnot.

EKP on laatinut tämän oppaan yhteistyössä yhteisen valvontamekanismin (YVM) kansallisten toimivaltaisten viranomaisten (jäljempänä ”**kansalliset valvontaviranomaiset**”), kanssa, ja sen julkaisemisella edistetään avoimuutta. Oppaasta valvottavat yhteisöt ja muut asiaankuuluvat tahot saavat hyödyllistä tietoa EKP:n tarkastuksista, ja myös tarkastusten suorittamisesta vastaavat tarkastusryhmät voivat nojautua siihen työssään. Oppaassa käydään läpi tarkastusprosessi käynnistämispäätöksestä seurantatoimiin, ja siinä määritetään parhaat käytännöt, joita tarkastuksen kohteena olevien yhteisöjen ja tarkastusryhmien tulisi noudattaa. Oppaan ulkopuolelle jäävät yhteisten valvontaryhmien suorittamat sisäisen mallin tarkastukset, joita ei suoriteta YVM-asetuksen artiklassa 12 tarkoitettuina paikalla tehtävinä tarkastuksina.

Tarkastettava yhteisö voi olla 1) **merkittävä laitos**², 2) **vähemmän merkittävä laitos** (kun EKP päättää käyttää valvontavaltuuksiaan suoraan johonkin vähemmän merkittävään laitokseen³) tai 3) muu yhteisö, joka kuuluu tarkastusalaan sen vuoksi, että sillä on liiketoimintasuhde tarkastettavaan yhteisöön. EKP voi tehdä tarkastuksia

¹ Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63).

² Määritelty YVM-asetuksen artiklan 6 kohdassa 4. Tarkastukset suoritetaan asetuksen artiklan 12 mukaisesti.

³ YVM-asetuksen artiklan 6 kohdan 5 alakohdan b mukaisesti.

- yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvissa EU:n jäsenvaltioissa kansallisten valvontaviranomaisten avustuksella
- yhteiseen valvontamekanismiin osallistumattomissa EU:n jäsenvaltioissa
- EU:n ulkopuolisissa maissa.⁴

Opas ei kuitenkaan ole oikeudellisesti velvoittava asiakirja, ja jos sen sisältö on ristiriidassa sovellettavan EU:n lainsäädännön kanssa, noudatetaan lainsäädännön määräyksiä.

Opas ei myöskään koske esimerkiksi kuluttajansuojaan, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseen tai muihin sellaisiin aiheisiin liittyviä tarkastuksia, jotka eivät kuulu yhteisen valvontamekanismin toimivaltuuksien piiriin vaan joista kukin mekanismiin osallistuva maa vastaa edelleen itse.

Opas jakautuu kolmeen osaan:

- 1. Yleiset tarkastusjärjestelyt
- 2. Tarkastusprosessi
- 3. Tarkastusperiaatteet

⁴ Lisätietoja on yhteistyötä koskevassa osassa 1.7.

1 Yleiset tarkastusjärjestelyt

1.1 Merkittävien laitosten valvonnan organisointi

EKP vastaa merkittävien laitosten suorasta valvonnasta YVM-asetuksen artiklan 4 ja **YVM-kehysasetuksen**⁵ artiklojen 43–69 mukaisesti.

1.1.1 Tarkastusten keskeinen oikeusperusta

Merkittävässä laitoksissa tehtävien tarkastusten keskeisen oikeusperustan muodostavat

- YVM-asetus, erityisesti artikla 12
- YVM-kehysasetus, erityisesti artikkelat 143–146
- **Vakavaraisuusdirektiivi**⁶, erityisesti artiklan 65 kohdan 3 alakohta c sekä artikkelat 53, 97 ja 99.

1.1.2 Valvontaelimen rooli

EKP:n organisaatioon kuuluva valvontaelin vastaa EKP:lle uskottujen pankkivalvontatehtävien suunnittelusta ja toteutuksesta. Se laatii EKP:n neuvoston hyväksyttäväksi valmiit valvontapäätösluonnokset, jotka hyväksytään vastustamattajättämismenettelyllä YVM-asetuksen artiklan 26 kohdan 8 sekä EKP:n työjärjestyksen artiklan 13 g.2 mukaisesti.

YVM-asetuksen artiklan 12 kohdan 3 ja YVM-kehysasetuksen artiklan 143 nojalla tarkastusten on aina perustuttava EKP:n valvontapäätökseen.

1.1.3 Yhteisten valvontaryhmien rooli

Kunkin merkittävän laitoksen jatkuvasta valvonnasta vastaa oma **yhteinen valvontaryhmä**. EKP vastaa yhteisten valvontaryhmien perustamisesta ja kokoamisesta. Kussakin valvontaryhmässä on valvojia sekä EKP:stä että kansallisista valvontaviranomaisista. Valvontaryhmän johdossa on aina EKP:n

⁵ Euroopan keskuspankin asetus (EU) N:o 468/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, kehyksen perustamisesta yhteisen valvontamekanismin puitteissa tehtävälle yhteistyölle EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä kansallisten nimettyjen viranomaisten kanssa (YVM-kehysasetus) (EKP/2014/17) (EUVL L 141, 14.5.2014, s. 1).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338).

palveluksessa (kyseisen laitoksen valvonnasta vastaavassa pääosastossa) oleva **koordinaattori**, jota avustavat alakoordinaattorit laitoksen valvonnassa mukana olevista kansallisista valvontaviranomaisista.

Yhteinen valvontaryhmä osallistuu paikalla tehtäviin tarkastuksiin muun muassa 1) laatimalla laitokselle **valvontaohjelman**, johon sisältyy tarkastuksia⁷, 2) pitämällä yhteyttä tarkastusryhmään tarkastuksen aikana ja 3) laatimalla tarkastushavaintojen pohjalta suosituksia tai päätösluonnoksia⁸ ja seuraamalla mahdollisten vaadittujen korjaavien toimien tai valvontatoimien toteutusta.

Tämä opas ei koske yhteisten valvontaryhmien pankkien tiloissa pitämiä kokouksia tai valvontaryhmien suorittamia valvontavierailuja, jotka kuuluvat valvottavien yhteisöjen jatkuvaan valvontaan ja joissa jotakin erityisaihetta tarkastellaan perusteellisemmin yhteisön tiloissa, sillä tällaiset kokoukset ja vierailut eivät ole tarkastuksia.

1.1.4 EKP:n rooli tarkastuksissa

Tarkastukset tukevat jatkuvaa valvontaa. Yhteisessä valvontamekanismissa luottolaitosten toiminnasta pyritään ylläpitämään tarkkaa kuvaa yhtäältä jatkuvalla valvonnalla, jossa tiedot saadaan luottolaitoksilta itseltään, ja toisaalta tarkastuksilla, joissa voidaan tarkastaa muun muassa jatkuvassa valvonnassa käytettyjen tietojen oikeellisuus.

EKP:n mikrovalvonnan pääosastoon IV kuuluvat toimistot vastaavat tarkastusten jatkuvasta seurannasta sekä siitä, että kaikissa tarkastuksissa noudatetaan samoja laadukkaita standardeja. Tehtävän täyttämiseksi toimistot tekevät läheistä yhteistyötä paitsi yhteisten valvontaryhmien myös kansallisten valvontaviranomaisten – erityisesti tarkastuksista ja malleihin liittyvästä työstä vastaavien keskitettyjen toimintojen – kanssa.

1.2 Tarkastuksista päättäminen

Tarkastuksista päätetään vakavaraisuusdirektiivin artiklan 99 mukaisesti valvontaohjelman pohjalta. Valvontaohjelma vahvistetaan vähintään vuosittain, ja sitä muokataan vuoden kuluessa. Tarkastusten toteutuksen pohjana on aina EKP:n valvontapäätös, jossa määritetään tarkastuksen aihe ja tarkoitus.⁹

⁷ Sisäisen mallin tarkastuksia suoritetaan paikalla tehtävinä tarkastuksina yleensä tilanteissa, joissa luottolaitos on tehnyt sisäisen mallin hyväksyntää koskevan hakemuksen.

⁸ Sisäisen mallin tarkastusten tuloksena laaditaan yleensä päätösluonnos. Sisäisiä malleja koskevat päätösluonnokset valmistele pääsääntöisesti EKP:n sisäisten mallien toimisto, ja päätösluonnokset käyvät yhteisen valvontaryhmän tarkastettavina, ennen kuin ne toimitetaan valvontaelimen hyväksyttäväksi. Tarkastusten tuloksia käsitellään tarkemmin osassa 2.3.1.

⁹ YVM-asetuksen artiklat 9, 11 ja 12 ja YVM-kehysasetuksen artiklat 142 ja 143.

1.3 Tarkastusten tavoite

Tarkastusten tavoitteena on analysoida perusteellisesti laitosten riskejä, sisäisiä valvontajärjestelmiä, liiketoimintamalleja tai hallintoa. Tarkastukset toteutetaan ennalta määritellyssä laajuudessa ja aikataulussa tarkastettavan yhteisön tiloissa. Tarvittaessa tarkastuksen alaa ja kestoja voidaan kuitenkin muuttaa¹⁰ vielä tarkastuksen aikana. Tarkoituksena on erityisesti

- tutkia ja arvioida tarkastettavan yhteisön riskien suuruutta, luonnetta ja piirteitä (myös sen yleisen riskikulttuurin valossa)
- tutkia ja arvioida, onko yhteisön hallinto ja sisäinen valvonta järjestetty asianmukaisesti ja riittävän laadukkaasti suhteessa sen liiketoimintaan ja riskeihin
- arvioida yhteisön valvontajärjestelmiä ja riskienhallintamenettelyjä ja erityisesti kartoittaa heikkouksia, jotka saattaisivat vaikuttaa yhteisön omiin varoihin
- tutkia yhteisön tase-erien laatua ja taloudellista tilannetta
- arvioida yhteisön liiketoimintamallia
- tarkastaa, noudattaako yhteisö sääntelyvaatimuksia
- tarkastaa, noudattaako yhteisö pääomavaatimusten laskemisessa käytettäviin sisäisiin malleihin sovellettavia oikeudellisia vaatimuksia (alkuhyväksyntä, olennaiset muutokset tai laajennukset, käyttöönotto, pysyvä osittainen käyttö tai siirtyminen vähemmän kehittyneiden menetelmien käyttöön).

Yhteisessä valvontamekanismissa tarkastukset toteutetaan osana yleistä valvontaprosessia. Mekanismin yhteisten toimintaperiaatteiden mukaan tarkastusten tulee olla

- **riskiperusteisia**, eli tarkastuksissa on keskityttävä erityisesti niihin osa-alueisiin tai toimintoihin, joilla riskien katsotaan olevan suurimpia ja valvonnan vähäisintä. Tarkastuksissa on myös käytettävä yleisesti hyväksytyjä käsitteitä ja tekniikoita.
- **suhteellisuusperiaatteen mukaisia**, eli tarkastukset on mitoitettava aina tarkastettavan yhteisön koon, toiminnan ja riskiprofiilin mukaan. Näin tarkastusresurssitkin pystytään kohdentamaan tehokkaasti.
- **perinpohjaisia**, sillä valvonnan on nykyisin oltava yhä tiiviimpää, arvioissa on käytettävä entistä enemmän harkintaa ja tarkastettavan yhteisön riskiprofiili ja liiketoiminta-alueet on tunnettava entistä paremmin. Tällaisen syvällisen käsityksen luominen on mahdollista vain yhteisön tiloissa tehtävien tarkastusten tuottaman ensi käden tiedon pohjalta.

¹⁰ Tarkastuksen alaa voidaan tarvittaessa laajentaa ja kestoja pidentää tarkastuksen aikana.

- **ennakoivia**, eli tarkastushetken tilanteen ja aiemman kehityksen lisäksi on pyrittävä ennakoimaan mahdollisia haitallisia kehityskulkuja.
- **toimintakeskeisiä**, eli niiden tuloksena määritetään luottolaitokselle konkreettisia korjaavia toimia, joiden toteutusaikataulua yhteinen valvontaryhmä seuraa.

Tarkastuksen täsmälliset tavoitteet riippuvat tarkastettavan yhteisön liiketoimintamallista ja riskiprofiilista.

1.4 Tarkastusten riippumattomuus

Tarkastusryhmä ja sen **päällikkö** toimivat riippumattomasti mutta tekevät yhteistyötä yhteisen valvontaryhmän kanssa. Kun päätös tarkastuksen suorittamisesta on tehty, tarkastuksen toteutus on kokonaan tarkastusryhmän päällikön vastuulla. Hän myös laatii tarkastusraportin, johon tarkastushavainnot kirjataan.

1.5 Tarkastusryhmän päällikön rooli

YVM-kehysasetuksen artiklan 144 mukaan EKP:n on nimitettävä tarkastusryhmän päälliköksi joku EKP:n tai kansallisen valvontaviranomaisen henkilöstön jäsen. Tarkastusryhmän päällikkö ei voi olla yhteisen valvontaryhmän jäsen, jotta EKP:stä käsin suoritettavan valvonnan ja paikalla tehtävien tarkastusten riippumattomuusperiaate toteutuu. Tarkastusryhmän muina jäsenenä voi kuitenkin olla yhteisen valvontaryhmän jäseniä.

Tarkastusryhmän päällikkö on tarkastettavan yhteisön ensisijainen yhteyshenkilö tarkastuksen alaan liittyvissä kysymyksissä. Hän vastaa tarkastusryhmästä, organisoii tarkastuksen eri vaiheet ja allekirjoittaa tarkastusraportin. Hänen vastuullaan on myös huolehtia siitä, että asiaankuuluvat EKP:n toimistot ja päälliköt ovat perillä tarkastuksen etenemisestä.

Jos tarkastusryhmän päällikkö ei ole käytettävissä ja joudutaan korvaamaan, yhteinen valvontaryhmä ilmoittaa asiasta tarkastettavalle yhteisölle viipymättä.

1.6 Tarkastusryhmän kokoonpano

YVM-kehysasetuksen artiklan 144 mukaan EKP vastaa tarkastusryhmien perustamisesta ja kokoonpanosta kansallisten toimivaltaisten viranomaisten avustamana.

Tarkastusryhmän jäsenenä voi olla EKP:n tarkastusasiantuntijoita sekä tarkastettavan yhteisön sijaintivaltion valvontaviranomaisen ja muiden asiaankuuluvien maiden valvontaviranomaisten pankkivalvojia, myös yhteisen valvontaryhmän jäseniä tai muita EKP:n valtuuttamia henkilöitä. Lisäksi tarkastusryhmässä voi olla ulkopuolisia

asiantuntijoita. Tarkastusryhmän päällikkö kantaa kokonaisvastuun ryhmän toiminnasta, ja jäsenet vastaavat työstään hänelle.

EKP nimittää tarkastusryhmän jäsenet, jotta ryhmä voi tehdä tarkastettavan yhteisön tiloissa kaikki tarpeelliset tarkastukset.¹¹

1.7 Yhteistyö

EKP ottaa tarkastuksista päättäessään huomioon kaikki yhteistyöjärjestelyt ja -sopimukset, joita tarkastusten kohdemaiden valvontaviranomaisten kanssa on mahdollisesti tehty sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

¹¹ YVM-asetuksen artiklan 12 kohta 1 ja YVM-kehysasetuksen artikla 143.

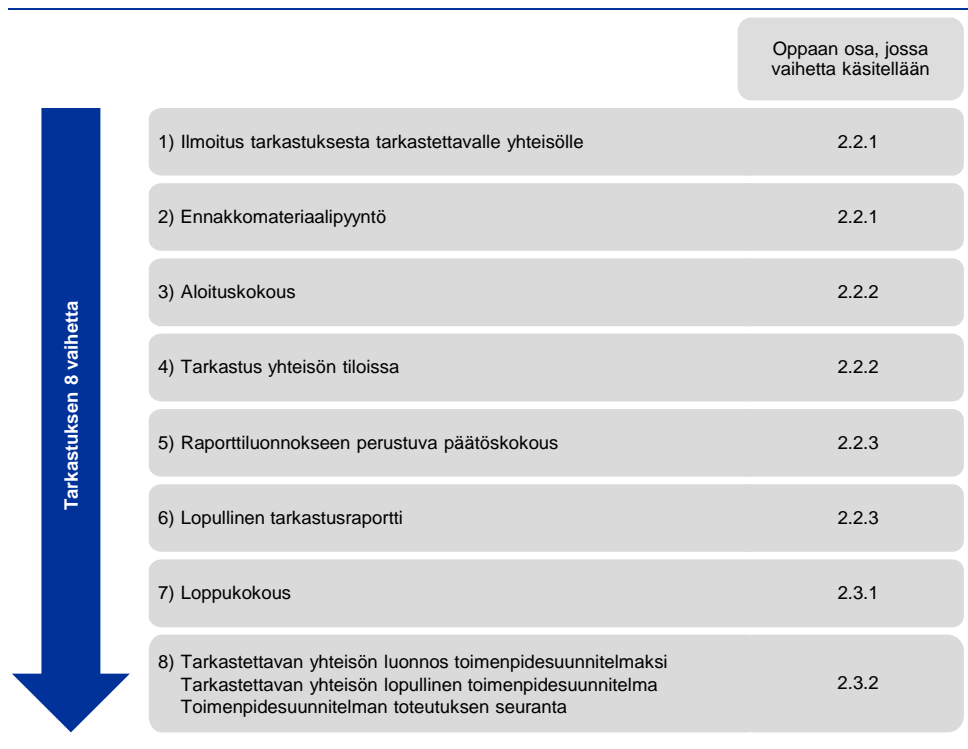
2 Tarkastusprosessi

2.1 Tarkastuksen vaiheet

Alla olevassa kaaviossa esitetään tarkastuksen eri vaiheet. Niitä kutakin käsitellään tarkemmin jäljempänä.

Kaavio 1

Tarkastuksen vaiheet

2.2 Tarkastuksen keskeiset vaiheet

2.2.1 Tarkastusta edeltävä vaihe

Varmistus

Tarkastusta edeltävässä vaiheessa varmistetaan ensin, että kaikki osapuolet ovat käytettävissä ja valmiit tarkastukseen. Paikalla tehtäviä tarkastuksia varten tehtävä varmistus on täysin pankkivalvonnan sisäinen, mutta sisäisen mallin tarkastuksessa

saatetaan varmistaa myös, että tarkastettava yhteisö on valmis tekemään mallin hyväksymispyyntö. ¹² Yhteisön valmiutta voidaan arvioida myös pohjustuskokouksissa tarkastettavan yhteisön tiloissa. Kokouksessa yhteisö saa EKP:ltä palautetta siitä, katsotaanko sen olevan valmis tekemään virallinen hyväksymispyyntö.

Ilmoitus tarkastuksen käynnistymisestä

EKP nimittää tarkastusryhmän päällikön nimityskirjeellä.

EKP ilmoittaa tarkastettavalle yhteisölle tarkastuksen suorittamisesta etukäteen – yleensä muutama viikko ja viimeistään viisi työpäivää ennen tarkastuksen suunniteltua aloituspäivää. ¹³ Ennakoilmoitus voidaan jättää tekemättä vain poikkeuksellisissa olosuhteissa (ks. kohta 3.3.1, ”Oikeus saada ilmoitus tarkastuksen aloittamisesta”).

EKP ilmoittaa tarkastuksesta kirjeitse tarkastettavan yhteisön **toimitusjohtajalle**. Jos tarkastuksen kohteena on sellainen luottolaitosten ryhmä, jonka emoyritys sijaitsee yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvassa maassa, tai jos tarkastuksen kohteena on tytäryhtiö ja sen emoyritys sijaitsee valvontamekanismiin osallistuvassa maassa, ilmoitus lähetetään pääsääntöisesti emoyritykselle, jonka puolestaan täytyy ilmoittaa tulevasta tarkastuksesta näille tytäryhtiöille. Ilmoituskirjeessä mainitaan tarkastusryhmän päällikön nimi ja tarkastuksen kohde.

Ennakkomateriaalipyyntö

Mahdollisimman pian ilmoituskirjeen lähettämisen jälkeen – ja ennen tarkastuksen aloituskokousta – tarkastusryhmän päällikkö ilmoittaa tarkastettavalle yhteisölle, keitä tarkastusryhmän kuuluu, ja lähettää ennakkomateriaalipyyntö, josta käy ilmi, mitä tietoja tarkastusryhmän näkemyksen mukaan tarvitaan tarkastuksen lähtökohdaksi. Ennakkomateriaalipyyntö yhteydessä tarkastusryhmän päällikkö pyytää myös varaamaan ryhmänsä käyttöön fyysiset työtilat sekä tarkastuksessa tarvittavat tietotekniikka- ja viestintävälineet (ks. osa 3.3.3, ”Työolot”). Tarvittavia tietoja ovat muun muassa organisaatiokaavio ja tarkastuksen alaan liittyvät menettelyt. Lisäksi voidaan pyytää esimerkiksi eri salkkujen lainatietoja. Tarkastettavaa yhteisöä saatetaan pyytää toimittamaan pyydettyjä ennakkomateriaaleja tiedoksi jo ennen aloituskokousta, jotta niitä voidaan tarvittaessa käyttää keskustelun pohjana. Tarkastuksen kuluessa esitetään uusia tietopyyntöjä.

¹² Tarkastettavan yhteisön valmiutta ei varmisteta tapauksissa, joissa sisäisen mallin tarkastus ei tarkastus perustu yhteisön hyväksymispyyntöön vaan se tehdään valvojan aloitteesta.

¹³ YVM-kehysasetuksen artiklan 145 kohta 1.

2.2.2 Tarkastusvaihe

Aloituskokous

Kun EKP on ilmoittanut tarkastettavalle yhteisölle tulevasta tarkastuksesta, tarkastusryhmän päällikkö ottaa yhteyttä yhteisön vastuuhenkilöön varmistaakseen, pystytäänkö tarvittavat tiedot toimittamaan ennen aloituskokousta tai aloituskokouksessa ennakkomateriaalipyynnön mukaisesti. Samalla hän vastaa tarvittaessa ennakkomateriaalipyyntöä koskeviin kysymyksiin. Yhteydenoton jälkeen tarkastusryhmän päällikkö päättää aloituskokouksen ajankohdan. Tarkastus alkaa virallisesti aloituskokouksesta.

Aloituskokous on tarkastettavan yhteisön ja tarkastusryhmän ensimmäinen muodollinen tapaaminen. Sen järjestäjänä ja puheenjohtajana toimii tarkastusryhmän päällikkö, ja se pidetään aikaisintaan viiden päivän kuluttua siitä, kun tarkastuksesta on ilmoitettu kirjeitse. Aloituskokous pidetään tarkastettavan yhteisön tiloissa, samoin kuin pääsääntöisesti kaikki muutkin tarkastuksen aikaiset tapaamiset (ks. osa 3.1, ”Oikeus päästä tarkastettavan yhteisön toimitiloihin”).

Tarkastusryhmän päällikkö ilmoittaa aloituskokouksesta yhteisen valvontaryhmän koordinaattorille. Koordinaattori ja muita yhteisen valvontaryhmän jäseniä sekä EKP:n mikrovalvonnan pääosaston IV alaisen vastuutoimiston edustajia voi olla kokouksessa läsnä tarkkailijoina.

Aloituskokouksen järjestelyissä tulee olla riittävästi joustoa sekä keston että osallistujien suhteen, jotta kaikki tarvittavat asiat ja henkilöt saadaan mukaan. Koko tarkastusryhmän tulisi osallistua kokoukseen, ellei se ole ryhmän koon tai muiden olosuhteiden vuoksi epätarkoituksenmukaista.

Kokouksessa tarkastusryhmän päällikkö esittelee ryhmän jäsenet tarkastettavan yhteisön johdolle, kertoo tarkastuksen tavoitteet ja kohteen sekä käy läpi sen vaiheet, etenkin alkuvaiheen kokoussuunnitelman. Tarkastettavan yhteisön toimitusjohtajan tai johtoryhmän jäsenen tulisi osallistua aloituskokoukseen ylimmän johdon edustajana. Myös alustava tarkastusvaiheen aikataulu ja kesto voidaan esittää.

Tarkastusryhmän päällikkö voi pyytää tarkastettavan yhteisön edustajia esittelemään pääpiirteissään yhteisön organisaatorakenteen, liiketoimintamallin, strategian, hallintoperiaatteet ja -käytännöt sekä tärkeimmät tarkastuksen aiheisiin liittyvät menettelyt. Tarvittaessa hän voi pyytää yhteisöä myös nimeämään pääasiallisen yhteyshenkilön kutakin aihealuetta varten.

Tarkastettavan yhteisön tulisi saada aloituskokouksessa vastaukset mahdollisiin tarkastusta koskeviin kysymyksiinsä. Tarkastusryhmä voi myös asettaa tässä yhteydessä määräajat mahdollisten puuttuvien tietojen toimittamiselle.

Tarkastusohjelman toteutus

Aloituskokouksen jälkeen tarkastusryhmä aloittaa tutkimuksensa tarkastettavan yhteisön tiloissa. Osana tutkimuksia haastatellaan henkilöstöä sekä käydään läpi menettelyjä, raportteja ja aineistoja. Kerätty näyttö dokumentoidaan siltä varalta, että tarkastuksen yhteydessä havaitaan puutteita.

Tarkastuksessa voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia tekniikoita.

- **Havainnointi, tietojen tarkistaminen ja analysointi:** tarkoituksena on tarkastaa ja analysoida tarkastettavalta yhteisöltä saadut tiedot sekä havainnoida niihin liittyviä prosesseja. Siksi on olennaisen tärkeää antaa tarkastusryhmälle pääsy kaikkiin pyydettyihin tietoihin ja kaikkiin tarvittaviin tietojärjestelmiin (ks. osa 3.3.3, ”Työolot”).
- **Haastattelut:** haastatteleamalla tarkastuksen kannalta olennaisia työntekijöitä tarkastusryhmä kerää tietoa tarkastuksen kohdealueista ja vertaa käytäntöjä menettelykuvauksiin ja organisaatorakenteisiin. Se voi myös kyseenalaistaa käytäntöjä. Merkittävimmissä haastatteluissa on mukana ainakin kaksi tarkastajaa.
- **Menettelyjen testaus:** menettelyt käydään läpi vaihe vaiheelta, jotta voidaan varmistua siitä, että tarkastettavan yhteisön menettelykuvaukset toteutuvat myös käytännössä. Samalla voidaan kiinnittää huomiota menettelyjen johdonmukaisuuteen ja löytää mahdollisia puutteita tai heikkouksia.
- **Otanta / tapauskohtainen tarkastelu:** tarkastelun tuloksen vahvistamiseksi otetaan otos esim. lainasitoumuksista tai muista liiketoiminnan transaktioista, ja sen avulla voidaan myös arvioida tarkastettavan yhteisön riskienhallinnan laatua. Otannalla on suuri merkitys ongelmien ja riskien paikallistamisessa ja niiden vakavuuden arvioimisessa. Jos otoksen pohjalta tehdään yleisiä johtopäätöksiä, menetelmät esitellään tarkastettavalle yhteisölle.
- **Tietojen vahvistaminen:** tarkastettavan yhteisön toimittamien tietojen eheys, paikkansapitävyys ja johdonmukaisuus on tarkastettava laskemalla lukuja uudelleen, tekemällä vertailuanalyysi ja tarvittaessa jopa pyytämällä vastapuolta vahvistamaan tiedot.
- **Mallin testaus:** tarkastettavaa yhteisöä pyydetään testaamaan malliensa toimivuutta ja niiden tuottamia tuloksia erilaisissa hypoteettisissa ja historiallisissa markkinaolosuhteissa (esimerkiksi skenaarioanalyysin keinoin).

Tarkastusryhmä voi tarkastuksen kuluessa järjestää tarkastettavan yhteisön asiantuntijoiden kanssa kokouksia, joissa esitetään tilannekatsauksia ja keskustellaan alustavista tuloksista ja havainnoista ennen päätöskokousta (ks. osa 3.3.1, ”Oikeus saada tietää tarkastuksen tuloksesta”). Tarkastusryhmä voi tässä yhteydessä antaa tarkastettavan yhteisön tutustua asiakirjaluonnoksiin.

2.2.3 Raportointivaihe

Tarkastuksen aikana tehtyjen päätelmien pohjalta laaditaan viralliset tarkastushavainnot, jotka kirjataan tarkastusraporttiin tai mallintarkastusraporttiin. Raportin vakio-osat ovat johdanto, taulukkomuotoinen yhteenveto havainnoista sekä yksityiskohtaiset tarkastushavainnot. Raporttiin voidaan sisällyttää myös liitteitä.

Valmis raporttiluonnos lähetetään mikrovalvonnan pääosaston IV alaiselle vastuutoimistolle (sekä kansalliselle valvontaviranomaiselle, joka tarkastaa johdonmukaisuuden ja voi keskustella raportista tarkastusryhmän päällikön kanssa). Tarkastusryhmän päällikkö viimeistelee tarkastettavalle yhteisölle toimitettavan raporttiluonnoksen johdonmukaisuuden tarkastuksesta saadun palautteen pohjalta. Laitokset, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa viestiä EKP:n kanssa omalla kielellään, saavat raporttiluonnoksen käännettynä kyseiselle kielelle. Raporttiluonnos ei ole virallinen asiakirja, joten laitokset voivat halutessaan nopeuttaa prosessia ilmoittamalla, etteivät tarvitse käännöstä luonnoksesta. Ilmoitus ei vaikuta niiden oikeuteen käyttää valitsemaansa kieltä muissa yhteyksissä.

Tarkastusryhmän päällikkö lähettää tarkastettavalle yhteisölle tarkastusraporttiluonnoksen mukana vakio- tai muotoisen palautelomakkeen. Raporttiluonnoksen pohjalta järjestetään päätöskokous, johon tarkastusryhmän päällikkö kutsuu tarkastettavan laitoksen liiketoimintaa tosiasiallisesti johtavat henkilöt.

Pätöskokouksessa on tarkoitus keskustella raportista tarkastettavan yhteisön kanssa. Pätöskokouksen puheenjohtajana toimii tarkastusryhmän päällikkö. Kokoukseen kutsutaan myös mikrovalvonnan pääosaston IV alaisen vastuutoimiston, kansallisen valvontaviranomaisen ja yhteisen valvontaryhmän edustajia. Raporttiluonnos tulisi lähettää tarkastettavalle yhteisölle joitakin päiviä ennen päätöskokousta, jotta yhteisö voi valmistautua kokoukseen riittävästi. Jos tarkastettava yhteisö on tytäryhtiö ja sen emoyritys sijaitsee valvontamekanismin osallistuvassa maassa, raporttiluonnos toimitetaan tytäryhtiölle ja se voidaan toimittaa myös emoyritykselle. Jos taas tarkastettava yhteisö on pankkiryhmittymä, jonka emoyritys sijaitsee mekanismin osallistuvassa maassa, raporttiluonnos toimitetaan emoyritykselle.

Pätöskokouksessa tarkastusryhmän päällikkö esittelee tarkastuksen tulokset. Tarkastettavalla yhteisöllä on mahdollisuus esittää kirjallisia vastineita kahden viikon kuluessa (ks. osa 3.3.1, "Mahdollisuus esittää huomautuksia tarkastuksessa ilmenneistä seikoista ja havainnoista").

Kun päätöskokous on pidetty ja tarkastettavalla yhteisöllä on ollut mahdollisuus esittää kirjallisia vastineita luonnokseen, tarkastusryhmän päällikkö viimeistelee raporttiluonnoksen ja ottaa tarvittaessa huomioon vastineet. Palautelomakkeeseen lisätään tarkastusryhmän päällikön vastaukset, ja se liitetään loppuraporttiin, jonka tarkastusryhmän päällikkö allekirjoittaa. Sen jälkeen loppuraportti lähetetään tarkastettavalle yhteisölle. Jos tarkastettava yhteisö on pankkiryhmittymä tai tytäryhtiö, jonka emoyritys sijaitsee yhteiseen valvontamekanismin osallistuvassa maassa, tarkastusraportti toimitetaan emoyritykselle.

Tarkastustyyppistä riippuen raportin pohjalta laaditaan joko a) seurantakirjeluonnos, joka sisältää tarkastettavalta yhteisöltä edellytettävät toimet tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaamiseksi, tai b) soveltuviissa tilanteissa päätösluonnos, joka sisältää laitoksen pyynnöstä suoritettujen tarkastusten tulokset. Raportointivaiheen kulku on esitetty tiivistetysti kaaviossa 2.

Kaavio 2

Raportointivaiheen kulku

2.3 Tarkastuksen tulokset

2.3.1 Ilmoitus vaadittavista korjaavista toimista

Tarkastuksen päätteeksi EKP:llä on mahdollisuus esittää tarkastettavalle yhteisölle suosituksia tai tarvittavia valvontatoimia seuranta-asiakirjassa, joka voi olla joko seurantakirje tai valvontapäätös.

Seurantakirjeessä kerrotaan, mihin toimiin valvojat odottavat tarkastettavan yhteisön ryhtyvän. Seurantakirje ei ole oikeudellisesti velvoittava asiakirja, eikä se edellytä valvontaelimen päätöstä. Sen suhteen ei siis noudateta EKP:n muodollista päätöksentekomenettelyä, johon sisältyy myös oikeus tulla kuulluksi.

Yhteisen valvontaryhmän koordinaattori neuvottelee seurantakirjeestä ja siihen sisällytettävistä mahdollisista suosituksista mikrovalvonnan pääosastoon IV kuuluvan vastuutoimiston kanssa ja lähettää kirjeluonnoksen sitten tarkastettavalle yhteisölle. Paikalla tehtävien tarkastusten tapauksessa kirjeluonnos lähetetään ennen

loppukokousta.¹⁴ Yhteisen valvontaryhmän koordinaattori vastaa loppukokouksen järjestämisestä ja toimii myös sen puheenjohtajana. Kokoukseen osallistuu lisäksi tarkastusryhmän päällikkö ja mahdollisesti mikrovalvonnan pääosastoon IV kuuluvan vastuutoimiston edustajia. Loppukokouksessa tarkastettavalle yhteisölle ilmoitetaan mahdolliset tarkastuksen jatkotoimet. Tarkastuksen raportointivaihe päättyy virallisesti loppukokoukseen. Sen jälkeen EKP lähettää tarkastettavalle yhteisölle ja asiaankuuluville kansallisille valvontaviranomaisille lopullisen seuranta-asiakirjan. Siinä esitetään valvojien odotukset.

Seuranta-asiakirja voi olla myös tarkastettavalle yhteisölle osoitettava EKP:n valvontapäätös, joka sisältää oikeudellisesti velvoittavia valvontatoimia. Valvontapäätös annetaan noudattaen YVM-asetuksen artiklan 26 kohdan 8 mukaista vastustamattajättämismenettelyä sekä YVM-asetuksen artiklan 22 mukaisia, YVM-kehysasetuksen artikloissa 25 ja 35 täsmennettyjä oikeudenmukaisen käsittelyn periaatteita, joiden mukaan päätöksen kohteella on muun muassa oikeus tulla kuulluksi.

Mikrovalvonnan pääosaston IV alainen vastuutoimisto laatii tarkastusraportin ja johdonmukaisuuden tarkastuksen tulosten pohjalta ehdotuksen päätösluonnokseksi ja lähettää sen yhteiselle valvontaryhmälle tutustuttavaksi. Sen jälkeen ehdotus toimitetaan valvontaelimen hyväksyttäväksi. Valmis päätösluonnos lähetetään tarkastettavalle yhteisölle, jolla on oikeus tulla kuulluksi YVM-kehysasetuksen artiklan 31 mukaisesti. Kuulemisen määräajan¹⁵ päätyttyä mikrovalvonnan pääosaston IV alainen vastuutoimisto ottaa huomioon tarkastettavan yhteisön vastineet ja muuttaa tarvittaessa päätösluonnosta niiden pohjalta. Jos päätösluonnosta muutetaan, se toimitetaan uudelleen valvontaelimen hyväksyttäväksi. Hyväksytty päätösluonnos toimitetaan EKP:n neuvostolle. Kun EKP:n neuvosto on hyväksynyt päätösluonnoksen vastustamattajättämismenettelyllä, lopullinen EKP:n päätös lähetetään tarkastettavalle yhteisölle, ja se tulee voimaan välittömästi.

EKP:n valvontapäätöksessä otetaan kantaa mallin hyväksymistä koskevaan pyyntöön, mutta lisäksi siinä voidaan muun muassa asettaa ehtoja, rajoituksia, velvoitteita ja suosituksia.

- (i) Ehdot: EKP:n myöntämä lupa käyttää tai muuttaa sisäistä mallia tai laajentaa sen soveltamisalaa tulee voimaan vasta, kun tarkastettava yhteisö on toteuttanut tietyt korjaavat toimet oikeudellisten vaatimusten noudattamiseksi.
- (ii) Rajoitukset: Mallin käyttöalaa rajataan tai muokataan esimerkiksi siten, että estetään mallin käyttö tiettyjen salkkujen kohdalla tai vaaditaan muutoksia tiettyjen parametrien arvoihin tai laskettuihin omien varojen vaatimuksiin. Kaikkia rajoituksia tulee soveltaa mallin hyväksymispäätöksen voimaantulopäivästä lähtien eli yleensä välittömästi, ellei päätöksessä ilmoiteta täsmällistä päivämäärää, josta lähtien uutta mallia käytetään.

¹⁴ Sisäisen mallin tarkastusprosessiin ei kuulu loppukokousta.

¹⁵ Kuulemisen määräaika on yleensä kaksi viikkoa. Tarkastettava yhteisö voi kuitenkin toimittaa vastineensa jo ennen määräajan päättymistä tai pyytää lisäaikaa.

- (iii) Velvoitteet: Tarkastettavalta yhteisöltä vaaditaan korjaavia toimia oikeudellisten vaatimusten noudattamiseksi, mutta mallin käyttöönottoa ei lykätä eikä sen käyttöä rajoiteta. Velvoitteisiin sisältyy aina määräaika, johon mennessä korjaavat toimet pitää toteuttaa.
- (iv) Suositukset: Tarkastettavalle yhteisölle suositetaan korjaavia toimia. Suositukset eivät ole oikeudellisesti velvoittavia.

Jos ehtoja tai rajoituksia ei noudateta tai velvoitteiden täyttämistä ei pystytä osoittamaan tyydyttävästi annettuun määräaikaan mennessä, EKP voi ottaa hyväksymispäätöksen uudelleen harkintaan tai jopa perua hyväksynnän osittain tai kokonaan.

Useimmissa tapauksissa sisäisen mallin tarkastuksen jälkeen annetaan valvontapäätös, kun taas paikalla tehtävien tarkastusten jälkeen lähetetään seurantakirje.

2.3.2 Seurantavaihe

Suosituksien ja toimenpidesuunnitelma

Tarkastuksen seurantavaihe on yhteisen valvontaryhmän vastuulla.

Kun EKP on lähettänyt tarkastettavan yhteisön toimitusjohtajalle lopullisen seurantakirjeen/valvontapäätöksen, joka sisältää tarvittavat korjaavat toimet tai valvontatoimet sekä niiden määräajat (ks. osa 2.3.1, "Ilmoitus vaadittavista korjaavista toimista"), alkaa toimien seuranta. Seurantavaiheessa varmistetaan, että tarkastettava yhteisö suorittaa EKP:n edellyttämät toimet ajoissa ja asianmukaisesti.

Yhteisön on EKP:n asettamaan määräaikaan mennessä toimitettava virallinen vastaus ja toimenpidesuunnitelma, josta käy ilmi yksityiskohtaisesti, miten yhteisö aikoo toteuttaa EKP:n edellyttämät korjaavat toimet. Yhteisen valvontaryhmän koordinaattori arvioi vastauksen sisällön.

Toimenpidesuunnitelman seuranta

Yhteisen valvontaryhmän koordinaattori seuraa korjaavien toimien toteutusta tarkastettavassa yhteisössä, kunnes toimet on toteutettu kaikilta osin. Yhteisön voidaan edellyttää raportoivan koordinaattorille määräajoin korjaavien toimien etenemisestä.

Toimenpidesuunnitelman määräajan umpeuduttua EKP voi joko

- päättää seurantavaiheen,¹⁶ jos se katsoo tarkastettavan yhteisön toteuttamien korjaavien toimien olevan kaikilta osin seuranta-asiakirjan vaatimusten mukaisia, tai
- pyytää lisätietoja, joiden pohjalta toimenpidesuunnitelmaa muutetaan.

Mikäli tarkastettava yhteisö ei ole toteuttanut toimenpidesuunnitelmaa riittävän hyvin tai ajoissa, EKP:llä on valtuudet panna täytäntöön valvontatoimia¹⁷.

¹⁶ Seurantavaiheen päättämiseksi voidaan edellyttää, että tarkastettava yhteisö on täyttänyt päätökseen perustuvat velvoitteensa.

¹⁷ EKP:llä on valta langettaa hallinnollisia seuraamuksia tai määrätä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää tai ratkaista pankkien kriisejä. Valvontaelimen laatimat seuraamuspäätösluonnokset on hyväksyttävä EKP:n neuvostolla YVM-asetuksen artiklan 26 kohdan 8 ja päätöksen EKP/2014/1 artiklan 13 g mukaisesti (päätöksellä on muutettu Euroopan keskuspankin työjärjestyksen hyväksymisestä tehtyä päätöstä EKP/2004/2, ja artiklassa 13 g säädetään vastustamattajättämismenettelystä).

3 Tarkastusperiaatteet

3.1 Valvonta- ja tarkastusvaltuudet

Yleisperiaate

Tarkastusryhmän ja tarkastettavan yhteisön yhteisenä tavoitteena tulisi olla, että tarkastus suoritetaan asianmukaisesti ja tehokkaasti. Tarkastettavan yhteisön sisäisiä sääntöjä ja periaatteita ei tulisi käyttää väärin tavoitteen toteutumisen haittaamiseksi.

Oikeus päästä tarkastettavan yhteisön toimitiloihin

Jotta tarkastus voidaan suorittaa, tarkastusryhmälle on annettava pääsy tarkastuksen kohdealaan kuuluvien yhteisöjen toimitiloihin.¹⁸

Omaisuuksensuojaa koskevassa lainsäädännössä on eroja maiden välillä, ja osassa maista lainsäädäntö edellyttää, että tarkastuksille on saatava maan oikeusviranomaisen lupa. EKP:n on tällöin noudatettava maan kansallista lainsäädäntöä YVM-asetuksen artiklan 13 mukaisesti.

Oikeus tieto- ja asiakirjapyyntöihin

Tarkastusryhmä voi toteuttaa kenen tahansa YVM-asetuksen artiklan 10 kohdassa 1 tarkoitetun luonnollisen tai oikeushenkilön¹⁹ kohdalla kaikki tarkastuksen piirissä tarvittavat tutkimukset. Tarkastusryhmällä on siis oikeus²⁰

- vaatia tarkastettavalta yhteisöltä kaikki tarvittavat tiedot, selvitykset ja perustelut
- saada ja tutkia kaikki vaatimansa tarkastettavan yhteisön liiketoimintaan liittyvät asiakirjat, kuten kirjanpito, rekisterit, sopimukset, tilinpäätökset, viralliset raportit, kirjanpitoasiakirjat ja menetelmäasiakirjat
- ottaa kopioita mainituista asiakirjoista, ellei niitä ole toimitettu sähköisesti

¹⁸ YVM-asetuksen artiklan 12 kohta 2 ja YVM-kehysasetuksen artikla 143.

¹⁹ Näitä henkilöitä ovat yhteiseen valvontamekanismin osallistuviin jäsenvaltioihin sijoittautuneet luottolaitokset, rahoitusalan holdingyhtiöt, rahoitusalan sekaholdingyhtiöt ja monialan holdingyhtiöt, niihin kuuluvat henkilöt sekä kolmannet osapuolet, joille nämä yhteisöt ovat ulkoistaneet toimintoja tai tehtäviä.

²⁰ YVM-asetuksen artiklojen 10 ja 11 sekä YVM-kehysasetuksen artiklan 139 mukaisesti.

- saada lukuoikeus kaikkiin tarkastettavan yhteisön käyttämiin tietojärjestelmiin, tietokantoihin, tietoteknisiin työkaluihin, sähköisiin tiedostoihin ja tietoihin, jotka ovat tarpeen tarkastuksessa.

Oikeus haastatella henkilöitä

Tarkastusryhmällä on oikeus haastatella asemaan katsomatta ketä tahansa YVM-asetuksen artiklan 10 kohdassa 1 tarkoitettua henkilöä, joka voi antaa sille tarkastuksen kannalta hyödyllisiä tietoja ja asiakirjoja. Tämän oikeuden nojalla tarkastusryhmä voi vaatia tarkastettavan yhteisön henkilöstöltä yhteistyötä kulloinkin tarvittavan tiedon luonteen mukaisesti²¹.

Tietojenvaihto lakisääteisten tilintarkastajien kanssa

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 56 kohdan f sekä asetuksen (EU) N:o 537/2014²² artiklan 12 kohdan 2 mukaisesti tarkastusryhmän päällikkö voi ottaa yhteyttä tarkastettavan yhteisön lakisääteisiin tilintarkastajiin kaikkien tarkastuksen kannalta olennaisten tietojen ja/tai näkökohtien keräämiseksi.

Oikeus pyytää apua kansalliselta valvontaviranomaiselta vastustustapauksissa

Asiaankuuluvan kansallisen valvontaviranomaisen on YVM-asetuksen artiklan 12 kohdan 5 nojalla annettava tarkastusryhmän päällikölle kansallisen lainsäädännön mukaisesti apua tilanteissa, joissa kuka tahansa henkilö vastustaa tarkastusta.

3.2 Tarkastusryhmän toimintatavat

Tarkastusryhmän tulee toimia tehtävissään eettisesti ja ammattimaisesti noudattaen sovellettavaa lainsäädäntöä, sääntelyä ja ammattikäytäntöä. Sen tulee ottaa huomioon tarkastettavan yhteisön mahdolliset toiminnalliset rajoitteet siinä määrin kuin se ei haittaa tarkastuksen suorittamista.

Salassapitovelvollisuus

YVM-asetuksen artiklassa 27 on määritelty EKP:n salassapitovelvollisuus yhteisen valvontamekanismin piirissä. Artiklassa todetaan, että ”valvontaelimen jäsenten ja

²¹ YVM-asetuksen artiklan 11 mukaisesti.

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 537/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista ja komission päätöksen 2005/909/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 27.5.2014, s. 77).

valvontatehtäviä hoitavan EKP:n henkilöstön ja osallistuvien jäsenvaltioiden lähetetyn henkilöstön on noudatettava EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 37 artiklassa ja asiaa koskevissa unionin säädöksissä vahvistettuja salassapitovelvollisuuksia vielä tehtäviensä päättymisen jälkeenkin”.

Lisäksi vakavaraisuusdirektiivin artiklan 53 mukainen salassapitovelvollisuus koskee kaikkia, jotka ovat olleet toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa tai toimineet tilintarkastajina tai asiantuntijoina toimivaltaisten viranomaisten lukuun. Yleinen salassapitovelvollisuus tarkoittaa, etteivät nämä henkilöt saa ilmaista tehtävissään saamiaan tietoja kuin tietyissä tapauksissa, joista on säädetty laissa.

Salassapitovelvollisuus koskee tarkastusryhmän jäsenten tietoon tarkastuksen yhteydessä tulleita seikkoja, toimia, kaikkia luottamuksellisia tietoja sekä muita sellaisia tietoja, jotka eivät ole julkisia.

Riippumattomuus ja puolueettomuus

EKP:n ja tarkastusryhmässä edustettujen kansallisten valvontaviranomaisten tulee varmistaa, että tarkastusryhmän jäsenille ei synny eturistiriitoja.

Tarkastuksissa noudatettavat toimintasäännöt on kirjattu [yhteisen valvontamekanismin eettisiin sääntöihin](#)²³ ja etenkin niiden artiklaan 10, jossa säädetään etujen vastaanottamiskiellosta. Artiklan kohdan 3 mukaan kiellosta ei tehdä (kohdassa 2 sallittuja) poikkeuksia sellaisten etujen suhteen, joita luottolaitokset tarjoavat EKP:n tai kansallisten valvontaviranomaisten henkilöstölle paikalla tehtävien tarkastusten tai tilintarkastusten aikana, lukuun ottamatta arvoltaan vähäistä vieraanvaraisuutta työhön liittyvien kokousten yhteydessä.

Tarkastusten yhteydessä tarkastusryhmän jäsenet eivät saa antaa neuvoja eivätkä ilmaista henkilökohtaisia mielipiteitä.

Tarkastettavan yhteisön sisäisten sääntöjen noudattaminen

Tarkastusryhmän on noudatettava tarkastettavan yhteisön ilmoittamia tietosuojaa, tietojärjestelmiä ja toimitiloihin pääsyä koskevia sisäisiä sääntöjä, kunhan ne eivät ole ristiriidassa tarkastuksen tarpeiden kanssa. Tarkastusryhmän jäsenet eivät saa käyttää tarkastusta varten saamiaan laitteita tai pääsyoikeuksia luvattomiin tarkoituksiin. Tarkastusryhmän jäsenillä on oltava luku oikeus tarkastuksessa tarvittaviin tietojärjestelmiin ja tietokantoihin, mutta he eivät saa pyytää eivätkä ottaa vastaan asiakirjojen tai sisäisten tietojen muokkausoikeuksia.

²³ Euroopan keskuspankin suuntaviivat (EU) 2015/856, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2015, yhteisen valvontamekanismin eettisiä sääntöjä koskevista periaatteista (EKP/2015/12), (EUVL L 135, 2.6.2015, s. 29)

3.3 Tarkastettavan yhteisön oikeudet ja valvojien odotukset

3.3.1 Tarkastettavan yhteisön oikeudet

Oikeus saada ilmoitus tarkastuksen aloittamisesta

YVM-kehysasetuksen artiklan 145 kohdan 1 mukaisesti EKP ilmoittaa tarkastettavalle yhteisölle tulevasta tarkastuksesta viimeistään viisi työpäivää ennen tarkastuksen aloittamista. Saman artiklan kohdassa 2 kuitenkin todetaan, että jos tarkastuksen asianmukainen kulku ja tehokkuus niin vaativat, EKP voi suorittaa tarkastuksen myös ilmoittamatta siitä etukäteen tarkastettavalle yhteisölle.

Mahdollisuus esittää huomautuksia tarkastuksessa ilmenneistä seikoista ja havainnoista

Tarkastusvaiheen päätyttyä järjestettävässä päätöskokouksessa tarkastusryhmän päällikkö keskustelee tarkastettavan yhteisön kanssa raporttiluonnokseen kirjatusta seikoista ja tarkastushavainnoista. Tarkastettavalle yhteisölle annetaan kaksi viikkoa aikaa esittää kirjallisia vastineitaan raporttiluonnokseen, etenkin sen johdanto-osaan ja tärkeimpiin havaintoihin. Vastineet kirjataan raporttiluonnoksen yhteydessä toimitettavaan kommentointipohjaan, jonka ensimmäiseen sarakkeeseen tarkastettava yhteisö kopioi kohdat, joita se haluaa kommentoida. Itse vastineet esitetään toisessa sarakkeessa, ja kolmas sarake on varattu tarkastusryhmän päällikön vastauksille.

Päätöskokouksen jälkeen tarkastusryhmän päällikkö viimeistelee raporttiluonnoksen ja ottaa huomioon tarkastettavan yhteisön vastineet tarvittaessa.

Oikeus saada tietää tarkastuksen tuloksesta

Tarkastettavan yhteisön ylin johto voi tarkastuksen aikana pyytää tarkastusryhmän päällikköä järjestämään palaveria, joissa käsitellään tarkastuksen etenemistä tai muita siihen liittyviä seikkoja. Näissä palavereissa tarkastettava yhteisö voi esittää huomautuksiaan tarkastuksesta ja tuoda esiin hyödyllisiä tietoja. Tarkastettavan yhteisön tulee ennen palaveria ilmoittaa käsiteltävät aiheet sekä palaverin järjestämisen perusteet ja tavoitteet.

Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tarkastettavalle yhteisölle (tai tarvittaessa sen emoyritykselle, ks. osa 2.2.3, "Raportointivaihe") loppuraportissa, jonka tarkastusryhmän päällikkö allekirjoittaa. Raportin kuitenkin lähettää EKP. Raportin mukana lähetetään yleensä seurantakirjeluonnos, johon on kirjattu suositukset korjaavista toimista, tai päätösluonnos, joka sisältää tarvittavat valvontatoimet. Seurantakirjeluonnoksesta keskustellaan tarkastettavan yhteisön kanssa

loppukokouksessa, jossa yhteisen tarkastusryhmän koordinaattori johtaa puhetta ja tarkastusryhmän päällikkö on läsnä. Valvontapäätöksen yhteydessä ei yleensä tarvita loppukokousta, sillä tarkastettavalla yhteisöllä on oikeus tulla kuulluksi myöhemmässä vaiheessa.

3.3.2 Tarkastettavaan yhteisöön kohdistuvat valvojen odotukset

Ammattimaiset työolot

Tarkastettavan yhteisön on huolehdittava kaikista tarvittavista järjestelyistä, jotta tarkastusryhmä pystyy käyttämään YVM-asetuksen luvun III jakson 1 mukaisia tarkastusvaltuuksiaan kaikilta osin. Tarkastusryhmän jäsenten käytettävissä on erityisesti oltava kaikki tarkastuksessa tarvittavat asiakirjat ja kaikki asiantuntijat, joilta voidaan saada kulloinkin tarvittavat tiedot.

Tarkastettavan yhteisön johdon ja henkilöstön tulisi pyrkiä käyttäytymään tarkastusryhmää kohtaan ammattimaisesti ja kohteliaasti koko tarkastuksen ajan.

Tarkastuksen aikana saatujen tietojen salassapito

Tarkastettavan yhteisön odotetaan pitävän salassa EKP:ltä ja kansallisilta valvontaviranomaisilta tarkastuksen ja sen seurannan yhteydessä saamansa asiakirjat. Vastaavasti tarkastusryhmän päällikkö vastaa tarkastettavan yhteisön toimittamien asiakirjojen salassapidosta.

Tiedottaminen tarkastuksen aikana

Tarkastettavan yhteisön tulee ilmoittaa tarkastusryhmän päällikölle mahdollisista vaikeuksista tämän oppaan ohjeiden noudattamisessa, etenkin jos vaikeudet voisivat vaikuttaa tarkastussuunnitelmaan tai tarkastuksen keston. Tarkastusryhmän päällikön tulee vastaavasti raportoida ilmoitetuista vaikeuksista ja niiden vaikutuksesta tarkastuksen keston ja tuloksiin EKP:lle ja kansalliselle valvontaviranomaiselle.

3.3.3 Tarkastettavan yhteisön edustajilta tarkastuksen aikana odotettava yhteistyö

Tarkastettava yhteisö ja tarkastusryhmän päällikkö sopivat tarkastuksen alussa sen käytännön järjestelyistä kuten pääsystä yhteisön toimitiloihin, tiedonsaantivaatimuksista sekä kokouksista.

Työolot

Tarkastettavan yhteisön tulee huolehtia siitä, että tarkastusryhmällä on asianmukaiset työolot, kuten lukittavat toimistot, henkilökohtaiset työpisteet sekä internetyhteys ja puhelin sopivissa tiloissa lähellä tarkastuksen kohdealuetta.

Tarkastusryhmä voi vaatia yhden tai useamman sähköpostitilin luomista tarkastettavan yhteisön sähköpostijärjestelmään tapaamisten järjestämisen ja vaadittavien asiakirjojen toimittamisen helpottamiseksi. Tarkastuksen päätyttyä tarkastusryhmä voi vaatia tarkastettavaa yhteisöä toimittamaan kopion näiden sähköpostitilien sisällöstä.

Vaadittujen tietojen toimittaminen

Tarkastusryhmän vaatimat asiakirjat tulee toimittaa pääsääntöisesti sähköisessä muodossa mutta vaadittaessa myös paperilla.

Tarkastusryhmän työn helpottamiseksi tarkastettavan yhteisön tietojärjestelmään (tai tarvittaessa suojatulle jaetulle verkkolevyllä tietojen vaihtoa varten) voidaan luoda aiheittain eritelty kansio, johon tarkastusryhmän jäsenillä on käyttöoikeudet ja johon voidaan tallentaa asiakirjoja.

Tarkastettavan yhteisön henkilöstön käytettävyys

Tarkastettavan yhteisön johdon ja henkilöstön odotetaan vastaavan tarkastusryhmän haastattelu- ja tietopyyntöihin ilman aiheettomia viivytyksiä. Heidän tulee tehdä yhteistyötä vilpittömässä mielessä, ripeästi ja ammattimaisesti.

Tietopyyntöihin tulee vastata täsmällisesti mutta kattavasti, ja vaaditut tiedot tulee toimittaa sovituksessa ajassa. Tarkastusryhmän jäsenille tulee ilmoittaa myös sellaiset tarkastukseen liittyvät olennaiset tiedot, joita ei ole erikseen pyydetty.

Tarkastettavan yhteisön odotetaan toimittavan välittömästi saatavilla olevat asiakirjat ja tiedostot mahdollisimman nopeasti, ja muut asiakirjat ja tiedostot tulee toimittaa tarkastusryhmän päällikön määrittämässä kohtuullisessa ajassa. Tarkastusryhmän päällikön tulee ottaa tarkastettavan yhteisön mahdollisia tiedonantovaikeuksia arvioidessaan huomioon tarkastuksen aikarajoitteet ja asettaa tietopyynnöt sen mukaan tärkeysjärjestykseen.

Tapaamisten järjestäminen

Tarkastettavan yhteisön tulee edesauttaa tapaamisten järjestämistä tarkastusryhmän valitsemien yhteyshenkilöiden kanssa. Nämä henkilöt voivat olla minkä tahansa tasoisia sisäisiä tai ulkopuolisia toimijoita, esimerkiksi konsultteja tai ulkoistettujen palvelujen tarjoajia. Tarkastettavan yhteisön tulee huolehtia siitä, että kaikki haastattelut järjestetään niin nopeasti kuin mahdollista.

Tarkastettavan yhteisön edustajien asema

Tarkastettavalla yhteisöllä tulisi olla korkeimman tason edustus tapaamisissa, joissa luodaan ensikontakti, sekä tarkastettavan yhteisön strategiaa ja operatiivisia linjauksia koskevissa tapaamisissa. Tarkastettavan yhteisön toimitusjohtajan tai johtoryhmän jäsenen tai näiden riittävän korkeassa asemassa olevan edustajan tulisi siis osallistua ainakin tarkastuksen aloituskokoukseen sekä päätöskokoukseen ja loppukokoukseen, joissa esitellään tarkastusryhmän havaintoja ja yhteisen valvontaryhmän koordinaattorin suosituksia.

Yhteyshenkilön nimeäminen

Tarkastusryhmän päällikkö voi edellyttää, että tarkastettava yhteisö nimeää organisaatiostaan riittävän korkeassa asemassa olevan yhteyshenkilön. Näin varmistetaan, että tarkastusryhmän pyynnöt käsitellään asianmukaisesti ja riittävän nopeasti ja että ryhmä pystyy ottamaan suoraan yhteyttä tarvittaviin henkilöihin. Yhteyshenkilö voi edesauttaa tarkastusryhmän ja tarkastettavan yhteisön välistä yhteydenpitoa.

Yhteyshenkilöksi tulisi nimetä riittävän korkeassa asemassa oleva henkilö, jolla on tarpeeksi suuret toimintavaltuudet voidakseen järjestää haastatteluja, vastata tietopyyntöihin ja huolehtia niiden seurannasta. Tarkastettavan yhteisön vastuulla on varmistaa, että nimetty yhteyshenkilö (tai tarvittaessa hänen sijaisensa) on aina käytettävissä, jotta vältetään turhat viivästykset tai tarkastuksen estyminen.

Silloin kun tarkastusryhmän päällikkö katsoo sen aiheelliseksi, kaikilla tarkastusryhmän jäsenillä tulee kuitenkin olla mahdollisuus ottaa yhteyttä kehen tahansa tarkastettavan yhteisön henkilöstön jäseneseen myös suoraan ja järjestää tapaamisia ilman, että yhteyshenkilö on läsnä.

3.4 Tarkastuksen kielijärjestelyt

YVM-kehysasetuksen artiklassa 24 säädetään, että valvottavat yhteisöt ja muut juridiset tai luonnolliset henkilöt, joita EKP:n valvontamenettely koskee henkilökohtaisesti, voivat suostua käyttämään yksinomaan yhtä unionin virallista kieltä kirjallisessa viestinnässään, ja myös EKP:n valvontapäätöksissä. Jos valvottava ryhmittymä päättää, että koko ryhmittymä käyttää viestinnässään EKP:n kanssa yhtä ainoaa EU:n virallista kieltä, sen on ilmoitettava yhteisen valvontaryhmän koordinaattorille kirjeitse, mikä kielen se on valinnut.

Tarkastusraportin kieli

Yhteisen pankkivalvonnan yhteinen työkieli on englanti, joten tarkastuksen päätteeksi laadittava tarkastusraportti toimitetaan EKP:lle ja tarkastettavalle yhteisölle englanniksi. Myös tarkastettavien yhteisöjen toivotaan tehokkuussyistä

käyttävän englantia viestinnässään tarkastusryhmän ja yhteisen valvontaryhmän kanssa, ja niiltä kysytään erikseen, suostuvatko ne tähän. Jos tarkastettava yhteisö kuitenkin sopii EKP:n kanssa jonkin muun EU:n virallisen kielen käyttämisestä YVM-kehysasetuksen artiklan 24 kohdan 2 mukaisesti, EKP toimittaa tarkastettavalle yhteisölle tarkastusraportin tämän valitsemalla kielellä.